

RÁCZ MÁRK

Milton Friedman Egyetem

***Szemelvények a szegedi József Attila Tudományegyetem Marxizmus-Leninizmus
Intézetének történeteiből***

Előadásomban azt mutatom be, hogyan épült fel az egykori szegedi József Attila Tudományegyetem Marxizmus-Leninizmus Intézete. Érdemes lehet áttekinteni, hogy kik és mit oktattak ebben az oktatási egységben az akkori hallgatóknak. Közismert, hogy az 1945 után fokozatosan kiépülő egypárti kommunista diktatúra áthatotta az élet minden területét. Ennek megfelelően a kultúra, a tudomány és az oktatás sem kerülhette el sorsát. 1950 és 1989 között a magyarországi főiskolákon és egyetemeken – főszabály szerint – az első évben kötelező tantárgy volt a hallgatóknak a filozófia, második évben a politikai gazdaságtan, végül a harmadik évben a tudományos szocializmus. Ezekből a tantárgyakból a hallgatóknak kollokválniuk, illetve szigorlatozniuk is kellett.

Tézisem szerint az ideológiai oktatás nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, mivel nem sikerült a hallgatókkal maradéktalanul megszerettetni ezt a tantárgycsoportot. Csupán kötelezően elsajátítandó elemként tekintettek e tárgyra. Számos, lázadó korszakát élő fiatalban ráadásul eleve ellenérzést váltottak ki, mivel a hatalom pusztá, lecsupaszított képét hívták elő bennük.

Kutatási kérdésem a következő: milyen eszközökkel igyekeztek megszerettetni (vagy csak elfogadtatni) magukat az oktatók? Megfigyelhető volt-e egyfajta „szegedi sajátosság” az ideológiai oktatásban?

Összegezve kijelenthető, hogy egy olyan – hosszúra nyúlt – pedagógiai reformnak lehetett tanúja a kor embere, amely végül zsákutcába futott.